

Det kongelige danske geografiske Selskab.

det sjette Møde gav Prof. *Buhl* en Fremstilling af nyere Rejser i Arabien, og dernæst meddelte Adjunkt *J. Hoffmeyer* nogle Oplysninger om jyske Højdeforhold.

Ved *Generalforsamlingen* valgtes Dhrr. Grosserer

A. Gamél, Premierløjtnant *A. Hovgaard* og Adjunkt *Feddersen* til Medlemmer af „Raadet“. I et Raadsmøde valgtes Dr. *O. Dickson* i Göteborg til Æresmedlem og Geologen *Th. Thoroddsen* paa Island til korresponderende Medlem af Selskabet.

Ældre Beretninger om Østkysten af Grønland,

meddelte af **O. Irminger**, Kaptajn i Flaaden.

Island, Juni 1884.

Paa en Tid, da alt, hvad der vedrører Østkysten af Grønland, omhyggelig samles og drøftes, antager jeg, at efterfølgende Beretninger fra Midten af det forrige Aarhundrede maa gjøre Krav paa Opmærksomhed. Under mit Ophold i Aar ved Islands Kyster med Orlogsskonerten „Diana“ ere Beretningerne komne mig i Hænde ved Godhed af Hr. Landsoverretsassessor, konstitueret Amtmand *M. Stephensen*, der under en Samtale om islandske Minder om Grønland meddelte mig, at der i Landsbiblioteket i Reykjavik fandtes et ældre Manuskript, som indeholdt en Meddelelse af en Islænder, der i Midten af forrige Aarhundrede havde været paa Østkysten af Grønland. Interessen for sligt er levende blandt alle oplyste Islændere, og jeg har derfor talt med flere om Sagen, bl. a. med den nu 82 Aar gamle Administrator *Thorlacius* paa Stykkisholmir, hvis Indsigter og Kundskaber i den nævnte Retning ere kjendte i vide Kredse, og jeg er derved kommen til den Overtydning, at Manuskriptet ikke har været offentliggjort og at det fortjener at blive det; det taler ellers for sig selv. Vel indeholdes deri baade iøjnespringende geografiske og navtiske Usandsynligheder, ja, vel ligefremme Urigtigheder; men paa den anden Side bærer det Troværdighedens Præg, og man maa vel huske, at det er skrevet af eller efter Meddelelse af udannede Mænd, der ikke vare Sømænd, og hvis Opfattelse derfor i de nævnte Retninger vanskelig kan ventes at være rigtig i et og alt. Jeg drister mig ikke til at have nogen fuldt grundet Mening om, hvilke Egne af Grønlands Østkyst der omhandles, og jeg ledsager blot Manuskriptet, hvis Skrivemaade og Stil fuldstændig er bibeholdt, med enkelte Bemærkninger til nærmere Forstaelse.

I.

Biørn Jonsens af Talknefjord udi Island

Relation om Grønlands Østre Side Vest Nordvest fra Vestfjordene i Island.

Anno 1756 kom Hollandske Fiskere*), ligesom de hvert Aar pleier, paa Talknefjord, som ligger paa Vesterkanten af Bardestrands Syssel i Island. Een deres Skippere ved Navn Tonis Rulandt af Zürichsee i Sieland, hvilket er et af de conföderede Nederlande, og kaldes ellers Holland, vilde for vis Hyre leie en eller flere Islændere om nogle Uger for at fiske med ham om Sommeren. Denne Tjeneste antog jeg underskrevne Biørn Jonsen, Hjemmemand**) i Korsedal***), og gik om Borde den 29 Junii, som var Tysdagen næst efter St^e Hansdag. Kort til forn havde en hollandsk Skipper mistet sit Anker paa Dyrefjorden, hvilket vii paa vores (o: Indbyggernes) Rejse fra Talknefjord til Tingøre Handelsted havde truffet ved at faae Bøjen udi Sigte.

Da vii fortalte forbemeldte Skipper dette, kiendtes han ved at Ankeret hørte en af sine nære Slægtninge til, og sagde, at han vilde tjene ham med at opsøge den, hvorfor han, imod nogen Løn, fik mig og en anden Islænder ved Navn Jon Einarson af Backe†) i Talknefjord til at viise sig Bøjen. Naar de efter vores Anviisning havde fundet Ankeret, seilede de i S. Ø. Storm ud af Dyrefjorden langt ud paa Søen til deres rette

*) De hollandske Fiskere, der tidligere i stort Tal gjæstede de islandske Farvande, have i de sidste 20–30 Aar ophørt at drive Fiskeri her.

**) Hjemmemand o: Tjenestekarl eller Husmand.

***) Korsedal, en Gaard ved Talknafjorden.

†) Backe, en Gaard ved Talknafjorden.

Fiskemeed*), hvor de udi en halv Dags Tiid fik vel 200 Stykker Torsk. Og som de mærkede at jeg var langt mere lykkelig med at trække Fisken end som den anden, overtalte de mig tilsidst at forblive nogle Uger hos sig. Fornævnte Jon satte de i Land paa Talknefjorden den følgende Dag, men jeg forblev nogle Uger hos dem for at fiske, og gik vii først foran Fuglebjærget (Látrabiarg) imod Syd og Syd-Vest. Hollændernes bedste Fiskemeed er imod Synden til midt i Bredefjorden, til Østen lige imod Skoren**), og i mod Norden til Cap de Nord (Hornbiarg), naar man kommer uden for de længst bortliggende Indbygges Fiskermeed og til Landet er gaaen af Sigte lige indtil Midten af Field Siderne. Paa de fleeste Steder længere ud fra Landet er Dybet for meget, 90 Favne og der over, men i det vilde Hav bliver man ikke Fisken vaer. Man kan ikke heller formedelst Vandets Dybde mærke om den fæster sig paa Krogen eller ikke.

Den 4de Augusti, naar vi var kommen udi Søen til Vest uden for Bredefjorden og vilde seile til Nord og krydse op i mod S. S. O., paa vores forrige Fiskemeed, hændede det om Natten imedens vi toge en Nord Slag, at vi hørte et Kanon Skud, og efter en Times Forløb fik vi Skygge af en Skib at see, som Skipperen og Matroserne holdte Franske Kapere. I det samme begyndte Vinden at blive stærkere, satte vi da i største Hast vort Mers- og andre Seil til, og seilede saa godt vi kunde i N.V. ud paa Havet fra dette Skib.

Imod Dagbrækningen blev Vinden saa stærk at Styrmanden, ved Navn Willem (som var af den reformerte Religion, men Skipperen var en Lutheran) sagde at vort Skib kunde ikke længer taale uden Seilene bleve kortede, men Skipperen forbød det skulle før skee end efter 6 Timer, skjønt den gik til Fanden i Stykker.

Den følgende Dag, Kl. omtrent 10, som jeg mener, begyndte Taagen at blive noget mindre, og da fik vi en Hollandsk Fiskerskib i Sigte, den seilede den samme Streg som vi. Efter 2 Timer der fra saa vi 2 andre Hollandske Fisker Skibe holde samme Cours. Der næst efter 2 à 2½ Times Forløb fik vi Landet at see, og gik da min Skipper til mig og spurgte om jeg vidste hvor hen i Verden jeg var kommen, hvilket da jeg nægtede, forsikkrede han at jeg kom aldrig siden til Island, siden jeg var nu kommen udi fremmed Land nemlig til Øster Siden af Grønland. Den første Skib vii saae og vi begyndte nu at holde Skibene tilsammen, og sagde min Skipper, at han vilde ankre der ved Landet og bie nogle

Dage om disse Kapere kunde i midlertid tage bort af vores Vei, hvilket den anden Skipper ogsaa billigede. Her efter sejlede vi 2 tilsammen omtrent 8 Miile til Landet og kastede Anker i en Bugt, som vi dog erfarede at var foran et stort Næs, den 5. Aug. Kl. 2 E. M. De 2 andre Skibe som følgede med hin anden kom snart der efter og lagde for Anker hos os paa en god Leergrund. Om Aftenen, efter at Skipperne havde besøgt hin anden, talt sammen, i sær om dette Skib, og drukket noget, reiste vi (nogle af os) i Land med Styrmanden for at hente Vand paa en Tønde, og gik noget lidet op paa Landet for at besee samme, men Taagen var saa mørk, at vi kunne ikke see uden lidet Stykke veis fra os, ligesom det pleier gemenlig at være mellem Gaardene i Island.

Her fik vi nu ingen mærkelig Ting at se for uden store Banker (Dynger) af Driv Tømmer i Bugterne mellem de smaae Næss mod Stranden.

Vandet tog vi af Mundingen af en liden Bæk tæt ved Søen og sovede roelig følgende Nat.

Den 6te Aug. E. M. reiste vi i land for at vaske vores Linklæder (Skjorter); da hentede Folkene af de andre Skibe Vand. Vi gik nu meget længer baade i mod Synden og Norden paa Landet end som den første Dag. Næst ved Søen var en slet ugræsrig*) Mark, men op længer i Landet stenige Høje med Myrer (Moradser), i mellem bevoxne med saa høje grønne (thi det visnede fra forrige Aar mærkedes kuns lidet) Storgræs, at den tog os over midten af Beenene, i Ligning med det her gives i Strande Syssel.

Sommesteds randt store Bækker eller smaae Elver i mellem disse Høje, opfyldte af Foreller ned fra Fjeldene til Søen. Paa den nordre Kant kom vi til en saa stor Elv at vi ikke kunde komme over uden Vandet tog os over Støvlerne, den randt ligesom i en Stok paa god Engemark, hvor der maatte avles megen Høe. Høiene vare bevoxne med Trær og Enebærtrær Busker, som ikke vare høje, men tykke ligesom Krat-Skove her i Island. Ikke voxte her Hiemmemarks Græs**), men dog Storkenæb, Smør-urt, og noget af Hieracium præmossum (Skariffill. Isl.). Her saaes ikke Angelix eller Islandsk Fieldmos. Fugle vare der paa Landet Rypper og Spurrer, ligesom her, men ved Søen Æderfugl, Strandmoger, Svartbager (larus maxiinus) og Teister, ikke andre. Øer eller Holme kunne man her heller ikke see. Mængde af Sælhunde (Landsel) svømmede der langs med Stranden,

*) Fiskemeed o: Fiskeplads.

**) Skoren, et Bjærg ved Nordsiden af Bredebugten.

*) Ugræsrig, fuld af Ukrud.

**) Hjemmemarksgræs, Græsset paa den gjødede Tun eller Hjemmemark.

saa uvilde at man kunde sagte kaste paa dem. Vi fandt heller ikke nedfaldne Varder (Vartegn), Vei eller mindste Mærke til noget Menneskes Gierning paa nogen Ting. Følgende Dag, som var den 7de Augustii foer vi i Land ligesom før og gik mest ved Søkanten, hvor der fandtes saadan Mængde af Drivtømmer at jeg holder for endskiøndt man havde taget der ind 4te Coffardie Skibsladninger, skulle neppe have mærktes nogen Formindskelse.

Den 8de Augustii, som var den 8de Søndag efter Trinitatis, reiste alle disse 4te Skippere i Land, og jeg den 9de af vores Skib, men 4te forbleve ombord, efterat Middagsræsoningen var forrettet, thi ellers bleve hver Morgen og hver Aften læste Bønner, og tillige om Aftenen holdtes Sang naar der var ikke meget at bestille. Skipperne fornøiede sig med at drikke sammen, men jeg og 2 andre Hollandske opsatte en stor Varde vel 3 Alen høi paa en middelmadig Steenhøi, til Tegn at der havde dog engang været Mennesker. Denne kan strax faaes i Sigte naar man kom der til Landet i mod Vesten fra vor Ankerplads. Samme Dag opsamlede jeg ogsaa meget af store guule og blaac Eenebær, som opfyldte halv Vante*) og førte til Island. Engang medens Vi forbleve paa dette Sted, berettede Skipperen mig, at den forrige Grønlands Østerbygd var for os at se lige under Solen, som i Middagstid skinnede i Sønden igjennem Taagen. Ligeledes at til dette Sted var over 120 Aar intet Menneske kommen fordi Iisen forblev de fleeste Sommere over bestandig sammesteds. Omendskiønt Polihøiden blev tagen naar Vi først kom til Landet, kan jeg ikke sige hvor høit op mod Norden. Vi kom, thi jeg forespurgte mig ikke om Gradus, men er dog vis paa at det var østen for østerbygden. Forbemeldte Dag fik jeg at see 3 spræglede Ræve, engang 2, og anden gang 1, disse kom ud af Tømmerdyngen, hvor jeg formeener de havde givet deres Huller. Ligeledes 2 Rævne der ved Stranden, oplugede Marhnut**) (cottus alepidotus) eller noget saadant. Ingen Falker eller noget Kreatur, uden for ommeldte, bleve vi vaer, ikke heller nogen Hval eller andre Fiske; vi gjorde heller ingen Forsøg at fiske enten paa Til- eller Fra Reisen. Den 9de Aug. var Luften bleven klar med Norden Vind af Landet, hvorfor vi gjorde os reiseferdige først og fulgte hin anden hid til Landet. Vi forlod Grønland Kl. 6 om Formiddagen, men som vi kom foran Næsset, traf os en meget strid Strøm som gik til Norden***), da kunne vi see at Næsset som vi an-

krede hos var meget bred (af vidtløftige Strækning foran), formodentlig nær ved 3 Miile, nærmest ved Søen en stor slet Mark, og der næst Stenklipper, men bedre op sortagtig, steil og sandig Fiælds side, og til sidst et Field bedækket med Sne (Jøkkel), som vi dog ikke kunde see før før vi havde seilet 2 Miile fra Landet. Fra Søen op til Fieldet var omtrent 1 Miil. En Fiord gik ind i Landet paa hver Side af Næsset, den ved østre Siden smallere; Østen for samme var en stor Field, overdækket med Sne til Midten af Siderne, oven paa samme en stor og vidtløftig Jøkel, som vi kunde see længe siden Grønland selv og dets andre Sneefielde var gaaen os af Sigte. Denne maae uden Tvivl være den samme som sees naar man er paa Søen langt uden for Breidifjorden under et som Sneefields Jøkelen paa Island, hvilken (det er Jøkelen i Grønland) did fra er at see næsten i mod Nord. Vi satte vor Cours tvers over fra denne Jøkel, som formodentlig er den de islandske Documenter kalder Hvitserk*) paa Grønland, er ikke af sær ophøiet eller Pyramidalsk Dannelse, men meget bred og vidtløftig, haver en Dal eller Kløvte øverst paa Toppen og viser sig der for ligesom 2de samfaste Jøkle. Fiorden paa den vestligere Side af Næsset forekom Os som en stor Aabning og ligesom der var lang Vei til den vestre Del af Landet, som ikke syntes at række nær saa langt ud som Næsset, hvis vestre Side var guul, og berettede Skipperen at der var en Skov. Naar vi havde seilet 9 à 10 Miile fra Landet i forommeldte nordlige Strøm, gik jeg omtrent Kl. 11 F. M. af min Vagt ned under Dækket for at sove, men naar jeg Kl. 3 E. M. opvaagnede igjen, havde vi faaet udi Sigte Sølør der ligge langt udenfor Isefjords Dybet, 7 udi Tallet, alle ganske lave, den nordligste undtagen, som er høiest. Der omkring har de Hollandske sine bedste Fiskermeed naar Iisen er dem ikke til Hinder. En Iislænder, som før havde reist ud at fiske med Hollænderne, har berettet mig, at han havde fundet 5 Hvalfiske opdrevne paa disse Øer, og uden tvil maae være nok af Drivtømmer, Sælhunde og Fugle. Vi satte vor Cours fra Grønland til Øst og Sydøst og seilede ohngefær 1½ Miil vesten for Sølør, kom under Skagen norden for Dyrefjord, og lod vor Anker falde paa Onungerfjorden efter Midnat imellem 9de og 10de Augusti. Al denne Tid saae vi Iisen langt bort i mod Norden, som syntes at række ligesom ved en Odde fra

*) ?

**) Marhnut, Ulk.

***) Den stride Strøm turde være Floden, hvis Retning er nordlig.

*) Om den formentlige Beliggenhed af: *Hvitserk*, Hvarf, Krosseyrar (Korsøerne) og Seleyrar (Sæløerne), Bjærge og Øer, der findes i disse to Relationer, henvises til „Grønlands historiske Mindesmærker“. Særlig uforstaaelige synes Iislænderens omstændelige Beretninger om Sæløerne.

Grønland hid til Seløer og derfra til Island, men Sønden for os var ikke en Iisklymp at see, endog ikke tæt ved Grønland, af hvilket man kan slutte at den ligger ikke alletider for øster Bygden, som gemeenlig troes og siges, thi jeg holder for naar Iisen ligger for Norden om Island til September Maaned især naar Vindene blæse fra Sydvest om Høi-Sommeren, at sammesteds da er Iisløst og ganske tilgængeligt, ligesom det var 1756*). Imedens jeg forblev hos disse Hollandske, erfarede jeg at det er sandt som de gamle Historier berette, nemlig at man kan paa samme Tiid see Snefields Jøkel paa Island og Jøkelen udi Grønland. Korsøer eller Gunnbiarnarskiær blev jeg ikke vaer, dog fortalte Skipperen engang naar vi var langt ude fra Breidefjorden at Korseylønd var at see til Grønland og det grændsede nærmere til det end som til Island. Den 15 Aug. forlod jeg aldeles disse Hollændere, og kom til Island efter at jeg havde blevet hos dem næsten 7 Uger, vel fornøjet, og fik god Hyre. Naar jeg først kom til dem, havde de ikkun fisket 4te Tønder Saltfisk, men 11 Læster under Dækket og 9 Læster upærsede naar jeg reiste bort. En Læst er 14 Tønder eller 350 Fiske. De kaster over Borde alle Steenbidere, Helleflyndere, Rokker, Langer og Kuller, dog har enhver Matros Lov til at beholde for sig selv omtrent en halv Tønde Langer og Kuller**). En Dag blev udkastet af vor Skib over 40 store Helleflyndre, og en anden fik vi foran Önunderfjorden saadan Mængde Rokker som den største Torskemængde, som alle gik i Søen igjen. — Kort Indhold af denne min Grønlands Reise blev af Landfogden Skule Magnussen***) med egen Haand optegnet naar han om Høsten 1756, efter at være drevnen for Storm vester for Island, løb ind paa Talknefjorden, eftersom jeg saa tilforladelig og omstændelig som mueligt ham den berettede. Jeg ønsker hiertelig at Gud vil saa-

*) *Thorlacius*, der meget har givet sig af med at samle Data om Isens Forekomst i Havet omkring Island, anser Islændereisens Ræsonnementer om Isen meget fornuftige.

***) Noget lignende er Tilfældet i vore Dage.

***) Islænderen *Skule Magnussen*, født 1711 og død 1794, var en energisk og fremragende Mand, der i flere Retninger var forud for sin Tid, og hvis Synsmaade den Dag i Dag drøftes i den islandske Presse. Det er saaledes væsentlig ham, der gav Stødet til de „nye Anstalter“, som berøres i Manuskriptet og til hvilke maa henregnes Bygningen af Hukkerter og Jagter til Andendelse til Fiskeri under Islands Kyster, Anlægget af en Klædefabrik i Reykjavik o. s. v. Skule Magnussen nærrede en levende Interesse for Geografi, og i Manuskript har han efterladt sig en Beskrivelse over Kjøsa- og Gullbringesysse samt et prisbelønnet Værk: „Kort Beskrivelse over Island.“

ledes velsigne de nye Anstalter som ved Vores allernaadigste Konges høipriselige og mageløse Goddædighed her i Landet begyndes paa, at mine Landsmænd maatte blive lykkelige til baade bedre at kunde føre sig til Nytte det usigelige Gavn der trækkes kan med Fiske-, Sæl- og Tømmer-Avling af de Kyster, Øer og Skier der ligger omkring Island, saa og tillige igjen opfinde Grønlands Østerbygde, paa det de som muelig kunde blive i Live af vore gamle Slægtningers og Naboers Efterkommere, maatte igjen indlemmes Guds Kirke, blomstre under vore gode Kongers Regiering og paa Siel og Legeme blive salige. Skrevet a Balleraa*) den 20de Julii Anno 1757. *Biørn Jonsen.*

Relation.

Hvorledes en Dansk Koffordie Skib drev fra Breidefjorden i Island imod Vesten til Grønlands Østre Side Anno 1748.

Anno 1748 sent udi Juli Maaned vilde en Dansk Skib sejle fra Olufsvig ind paa Grønnefiord, fordi samme Skib førte Handels Vahrer til begge Havnerne. Hos dem var om Borde deres gammel Lods Halldor Jonsen boende i Laa**) udi Eyrarsveit. De traf stærke Storme fra Nordøst, hvorfor de maatte lade drive for Vind og Vejre nogle Dage ud fra Breidefjorden i mod Vesten, dertil kom og saadan Frost og Skibsreedeen***) blev ganske stiv og slibrig. Naar de derefter kastede Loddet, fandt de 15 Favne Dyb, og fordi Stormen blev nu lidt mindre kastede de deres Anker og forbleve sammesteds 3 à 4 Dage, hvilken Tiid de kunde aldrig see uden for Skibs Borde formedelst Taage og stinkende Iis Regn†). Udi de sidste Dage og Nætter blev stille og mørk Taage, Lave, smaae, faae og sagte drivendes Iisstykker uden at gjøre nogen Skade kom nu til dem, Vejret var ogsaa stille og Strømmen liden. Heele Tiden hørtes Søebrausen (Søebraugen) eller Brænningslyd til vester, efter deres Gisning ikke længere bort end som 2 Miile, hvor de holdt for at Søen stødte imod Iisen som pleier at ligge ved Grønlands østre Side og drives østen fra, Havsbøtterne eller Landet Spidsbergen imod Statenhuk, som tilforn kaldtes Hvarf á Grønlande hvilket er den Odde eller Udhuk af Landet der rækker længst imod Sønden. Som de havde ankret sammesteds forberedte Tiid, reiste sig

*) Balleraa, en Gaard i Dalasysse ved Bredebugten.

***) Laa, en Gaard tæt ved Grønnefiord i Snefieldsnæssysse.

***) Skibsreedeen, af reidi, et oldnordisk Ord, der bruges paa Island om Vant og Stag, det saakaldte „staaende Gods“ af et Skibs Reisning.

†) Iis Regn, Isslag.

hastig en Vind fra Nord eller Nord-vest-Nord som begyndte at splitte Taagen, hvor efter de i største Hast optrak sit Anker og hidsede Seilene, thi de befrygtede at Iisen skulde drive til dem, der forledene Dag havde gjort dem bange, skjønt de blev den lidt vaer. Men imens de lavede sig paa Rejsen og satte Seilene i Stand, fik de at see i gjennem Taagen et stort Field eller Forbjerg bleegagtig af Coleur saa nær ved deres Ankerplads som en halv Miil, efter deres Meening. De syntes at være forvissede paa at den var yderste Kant af et Næss eller Udhuk udi Grønlands Østre Side. De satte Coursen her fra imod Østen, og kom efter omtrent halvanden Uges forløb fra denne Søfare til Breedefjord, og saa paa Grannefjord. Udi disse Dage blev har megen Kulde og stærk Storm fra Øst og Nordost, der sneede og mangede paa Fieldene her paa Vesterlandet. Der hængte ligeledes Iistapper fra det øverste af Fieldene nær til Midten af de Sider der vendte imod Vinden, ja ligevel blev Vandet om Natten ned til Søen tilfrossen, saa man

kunne ikke erindre Veirliget nogentiid til forn koldere den forrige Deel af Hundedagene. Af dette kan man see at paa denne Tiid har ikke Kulden blevet stærkere eller Stormen strængere ved Grønland end som her udi Island, ligeledes at der næsten eller aldeles ingen Iis har været ved Grønlands Østerbygd hvor vore gamle Islændere til forn boede. Og jeg holder for, at det Field som disse Danske saae, maa være kort fra det Sted hvor Øgmund, den sidste Catholske Biskop paa Skalholt, da han Aar 1532 reiste hjem fra Norge med Tømmer til Kirken, saa Lamme faar dreven til Stæk*), omtrent 150 Aar efter at man fik de sidste Efterretninger fra Grønlands Østerbygd.

Denne Relation haver jeg optegnet efter som den samme Halldor, der var paa Skibet, udførlig fortalte min Tjenestekarl 1751. J. B. S. (Jon Biarnasøn).

*) Stæk, Faarefold.

Den nordamerikanske Greely-Expedition,

af N—n.

(Hermed Tavle V).

Denne Expedition, bestaaende af 25 Mand, blev for omtrent tre Aar siden afsendt for at oprette en meteorologisk Station i Lady Franklin Bugten i Robeson Kanalen. Denne Station blev den nordligste af alle de meteorologiske Stationer, og Nordamerikanerne vare saa heldige 1881 at træffe et saa ualmindelig gunstigt Isaar, at Skibet „Proteus“, der havde Expeditionen om Bord, paa otte Dage sejlede fra Littleton Øen i Smith Sund til Lady Franklin Bugten, medens Nares Expedition 1875 med to kraftige Dampskibe var 28 Dage om at tilbagelægge det samme Stykke Vej. „Proteus“ vendte tilbage samme Aar; men siden den Tid savnede man enhver paalidelig Efterretning om Greely og hans Ledsagere. Det kunde nemlig ikke henregnes til paalidelige Efterretninger, at nogle indfødte i Nærheden af Kap York i Fjor fortalte Dr. Nathorst, der hørte til Nordenskiöld's Expedition, at Greely og hans Ledsagere havde naaet Littleton Øen.

Skibet „Neptune“, der 1882 skulde sætte sig i Forbindelse med Greely, kom i Besæt i Isen i Nærheden af Kap York og maatte vende om med uforrettet Sag; men det lykkedes dog, rigtignok med Møje, at oprette Depoter og at efterlade Proviant ved Kap Sabine og paa Littleton Øen samt at efterlade en Baad ved Kap Isabella. Det følgende Aar bleve Skibene „Proteus“ og „Yankie“ sendte af Sted i samme Øjemed; men Expeditionen var meget uheldig. „Proteus“ blev knust i Isen, og Besætningen reddede sig i Land ved Kap York, hvor den blev optagen af „Yankie“.

Det er en Selvfølge, at man nærrede stor Ængstelse for Greely-Expeditionen, og man gjorde derfor i Aar store Anstrængelser for at bringe den Undsætning ved at udsende ikke mindre end tre Skibe: „Bear“, „Thetis“ og „Alert“, alle under Komandør Schley. Udgifterne ved denne store Expedition udgjøre 700,000 Dollars, og Skibene ere Hvalfangere, som man havde anskaffet i